

Maatschappelijke Citaties van Hogescholen

Vermelding in Landelijke en Regionale kranten

Ruut Veenhoven en Fatih Topcu

Erasmus Universiteit Rotterdam, Afdeling Sociologie, Mei 2005

Het probleem

De prestaties van hogescholen worden veelal uitgedrukt in het aantal studenten die hun opleiding afronden en een diploma behalen. Hoewel de hogescholen zich grotendeels bezighouden met het opleiden van studenten, hebben zij tevens een andere taak, namelijk kennisoverdracht naar de samenleving. In de wet op het hoger onderwijs wordt dat uitdrukkelijk genoemd.

Wil er iets terecht komen van de opdracht om kennis naar de samenleving te brengen dan zullen er dus vergelijkbare incentives moeten worden gecreëerd. Een eerste stap daartoe is dat prestaties op dit vlak zichtbaar worden gemaakt. In dat kader verkent deze notitie één van de mogelijkheden om kennisoverdracht door hogescholen te kwantificeren.

Indicatoren van kennisoverdracht naar samenleving

De productie van kennis door universiteiten wordt momenteel voornamelijk gemeten aan de hand van aantallen 'wetenschappelijke' publicaties en citaties. Analoog daaraan kan overdracht van kennis naar de samenleving gemeten worden met aantallen 'maatschappelijke' publicaties en citaties.

Maatschappelijke publicaties

De overdracht van kennis naar de samenleving gaat deels via publicaties die zich richten op een niet-wetenschappelijk publiek. Dat zijn onder meer populair wetenschappelijke boeken, adviezen en bijdragen aan de maatschappelijke meningsvorming in de opiniepers. In wetenschapsverslagen van worden die activiteiten soms vermeld onder 'overige resultaten van wetenschappelijk onderzoek.' Lezingen worden ook wel onder die noemer gerapporteerd.

Net als bij wetenschappelijke publicaties het geval is, geldt ook bij maatschappelijke publicaties een zekere kwaliteitscontrole. Aan de vraagzijde kijken uitgeverij en redacties of ze wel echte deskundigheid in huis halen en aan de aanbodzijde waken universiteiten er voor om hun naam te grabbel te gooien. Die controle is echter allerminst waterdicht, evenmin als dat bij wetenschappelijke publicaties het geval is.

Telling van maatschappelijke publicaties geeft een beeld van de inspanning die een instelling zich getroost en is op zijn minst indicatief voor de mate van kennisoverdracht naar de samenleving.

Maatschappelijke citaties

Kennisoverdracht naar de samenleving blijkt ook uit de mate waarin in niet wetenschappelijke media verwezen wordt naar wetenschappelijke informatie.

In de publiekspers gaat dat meestal in de vorm van berichten over onderzoek en interviews met wetenschappers. Verwijzingen naar wetenschappelijke inzichten treft men ook in allerlei beleidsstukken. Wij noemen dat 'maatschappelijke citaties'.

Net als bij wetenschappelijke citaties is vermelding geen garantie voor kwaliteit; soms wordt iemand vermeld omdat hij onzin beweerd heeft. Toch is er wel degelijk een selectiedruk; kranten drukken niet graag onzin af, zeker kwaliteitskranten niet en als kennis wordt ingebracht in de maatschappelijke meningsvorming staat de kwaliteit daarvan meestal niet buiten discussie.

Telling maatschappelijke citaties

Wetenschappelijke citaties kunnen makkelijk gekwantificeerd worden; althans citaties in wetenschappelijke tijdschriften die in de ISI databank zijn opgenomen. Wetenschappelijke citaties worden daarom ook vlijtig geteld. Uitslagen hiervan worden vooral gebruikt bij de beoordeling van universiteiten op hun prestaties.

Bij maatschappelijke citaties was dat aanvankelijk minder goed mogelijk, maar inmiddels zijn er andere databanken ontstaan die op overeenkomstige wijze gebruikt kunnen worden om verwijzingen in maatschappelijke gremia in beeld te brengen. In deze notitie verkennen we de mogelijkheden van één daarvan, namelijk de 'krantenbank.'

Krantenbank

De krantenbank bevat vrijwel alle artikelen die sinds 1992 gepubliceerd zijn in het Algemeen Dagblad, de Volkskrant, NRC Handelsblad, Het Parool en Trouw. Inmiddels zijn ook de Telegraaf en de regionale bladen opgenomen. Hiernaast kan men tevens zoeken in bepaalde tijdschriften en Vlaamse geschreven media. Het archief is toegankelijk via www.lexisnexis.nl.

Via deze bron kan op eenvoudige wijze worden nagegaan hoe vaak Hogescholen kennis overdragen aan de samenleving. Deze bronnen zijn al eerder gebruikt in een poging om de maatschappelijke impact van sociologisch onderzoek in beeld te brengen (Veenhoven, De Koster en Van Meeteren 2003). In deze notitie wordt die "Rotterdamse methode" toegepast op hogescholen.

Het eerdere onderzoek naar vermelding van universiteiten beperkte zich tot landelijke kranten. Ter vergelijking is dat ook voor hogescholen gedaan. Omdat hogescholen vaak meer regionaal opereren is daarnaast ook nog een telling in regionale kranten gedaan.

Methode

In krantenbank hebben wij publicaties uit het jaar 2003 geselecteerd en binnen die selectie gezocht op het woord 'hogeschool', aldus gevonden publicaties werden stuk voor stuk gelezen om vast te stellen of er sprake was van overdracht van kennis.

Criteria voor 'kennisoverdracht'

Een vermelding werd geselecteerd als daarin melding werd gemaakt van de volgende activiteiten van een hogeschool:

- Onderzoek
- Mening over een bepaald onderwerp
- Informatie over een bepaald onderwerp
- Column door een medewerker of student
- Participatie in een project
- Publicatie van een boek of artikel
- Lezing
- Deelname in adviesraden of commissies

Classificatie van citaties over kennisoverdracht

Van de geselecteerde publicaties werden de volgende gegevens genoteerd:

- Het volgnummer van de publicatie in het bestand
- Het onderwerp van kennisoverdracht
- De discipline
- De naam van de persoon waarover de publicatie gaat
- De hogeschool waar de publicatie over gaat
- Bron van de publicatie

Hogescholen in Landelijke Dagbladen

In het databestand www.lexisnexis.nl hebben wij eerst in *landelijke kranten* uit het jaar 2003, alle publicaties bekeken waarin het woord 'hogeschool' in vermeld stond. Omdat hier het aantal publicaties met het woord 'hogeschool' erin relatief klein was, 798 in totaal, hebben wij er voor gekozen om al deze publicaties te bekijken. Er is hier dus niet gewerkt met een steekproef.

Hogescholen die niet het woord 'Hogeschool' in hun naam voeren, werden op naam gezocht. Een voorbeeld is de Design Academy, die niet gevonden wordt met het zoekwoord 'hogeschool'. Bij deze tweede search werd gebruik gemaakt van een lijst van hogescholen van de HBO raad (2005).

Tabel 1

Hieronder staat de telling van maatschappelijke citaties van hogescholen in landelijke dagbladen. Omdat hier geen sprake is van een steekproef worden geen betrouwbaarheidsintervallen vermeld. Bij de telling van vermeldingen in regionale kranten doen we dat wel.

De eerste kolom in **Tabel 1** vermeldt alle hogescholen.

In de tweede kolom staat het absoluut aantal vermeldingen per hogeschool waarbij sprake is van verspreiding van kennis. In de derde kolom is dat aantal uitgedrukt als percentage van het totaal aantal vermeldingen. Daarbij delen de Hogeschool Amsterdam en Hogeschool Rotterdam, met 12.4% de eerste plaats. Haagse Hogeschool en Utrechts Hogeschool voor de Kunsten delen de tweede plaats. Saxion Hogeschool eindigt als derde in deze lijst.

Die rangorde houdt geen rekening met de verschillen in omvang tussen hogescholen. Grotere hogescholen met meer studenten en personeel hebben meer kans om genoemd te worden dan de kleinere. Hierdoor hebben we het aantal vermeldingen gecorrigeerd naar grootte van de hogeschool. Dit is gedaan aan de hand van het aantal studenten (inschrijvingen) dat een hogeschool in het jaar 2003 had. Deze gecorrigeerde cijfers staan in de

laatste kolom. Bij *turkoois* gemarkeerde hogescholen is het aantal vermeldingen per 1000 studenten groter of gelijk aan 1.

Nul scores

Uit **tabel 1** springen tweetal dingen meteen in het oog. De eerste is dat er hogescholen met nul en geen treffers voorkomen. Deze zijn te vinden in het onderste gedeelte van de tabel. Deze hogescholen werden allemaal wel eens genoemd in landelijke dagbladen, maar in geen van de gevallen bleek sprake van kennisoverdracht. Has Den Bosch is in deze tabel de enige hogeschool waar “geen treffer” bij staat. Dit betekent dat deze hogeschool niet door de zoekmachine van de krantenbank gevonden kon worden.

Grote verschillen

De verschillen in het aantal vermeldingen per 1000 studenten zijn erg groot. Grote hogescholen zoals Saxion en Inholland scoren verbazingwekkend laag.

Om een beter beeld te kunnen krijgen van de verschillen tussen hogescholen, visualiseren we **tabel 1** in **figuur 1**. We hebben ervoor gekozen om in **figuur 1** alleen de hogescholen op te nemen die absoluut meer dan 2 treffers hebben. Hogescholen die maar 1 treffer hebben, zoals Vrije Hogeschool Driebergen, hebben typisch een erg klein aantal studenten en krijgen daardoor een onrealistisch hoge score per 1000 studenten.

Veel vermeldingen van kunstopleidingen

Opvallend is dat hogescholen die kunstopleidingen aanbieden, zoals de Design Academie, Rietveld Academie, Utrechts hogeschool voor de Kunsten en Amsterdamse hogeschool voor de Kunsten, hoog scoren als het gaat om het aantal maatschappelijke citaties per 1000 studenten. Dit is deels te verklaren aan het feit dat deze hogescholen over het algemeen geen groot aantal studenten hebben. Daarnaast produceren deze hogescholen concrete dingen als kunstvoorwerpen en dat trekt aandacht van de media.

Hogescholen in regionale dagbladen

Wij hebben er ook een telling gemaakt van maatschappelijke citaties van hogescholen in regionale kranten. De krantenbank (www.lexisnexis.nl) bevat de volgende regionale dagbladen: alle Wegener Dagbladen, Het Parool, Rotterdams Dagblad, Rijn en Gouwe, Dagblad van het Noorden en Leeuwarder Courant. In deze dagbladen is er wederom gezocht naar artikelen waarin het woord ‘hogeschool’ in voor kwam. Enkele duizenden artikelen voldeden aan dit criterium. Hogescholen die niet het woord ‘hogeschool’ in hun naam voeren zijn weer gezocht op naam.

Vanwege het groot aantal artikelen (bijna 5000), is er besloten een random steekproef te trekken ter grootte van 945. De grootte van deze steekproef is 20% van het totaal aantal artikelen met het woord ‘hogeschool’ erin.

Tabel 2

Het aantal maatschappelijke citaties in regionale dagbladen zijn weergegeven in **tabel 2**. In die tabel staan naast het aantal vermeldingen per 1000 studenten nu ook betrouwbaarheidsintervallen. Anders dan bij de eerdere telling van vermeldingen in landelijke dagbladen is hier namelijk sprake van een steekproef. Het betrouwbaarheidsinterval geeft het gebied aan waarin de werkelijke waarde ligt.

Grote verschillen

Ook in **tabel 2** zien we weer forse verschillen. Het aantal vermeldingen per 100 studenten loopt uiteen van 0.2 voor de Hanzehogeschool Groningen tot 38.9 voor de Design Academie.

Wederom zien we dat kleinere hogescholen die voornamelijk kunstopleidingen aanbieden, relatief goed scoren. Hoewel deze instellingen wat betreft hun studentenaantal tot de kleinere hogescholen behoren, lukt het ze regelmatig de kranten te behalen. Mede door hun kleine omvang scoren zij bij dit onderzoek ook hoog. Deze trend was tevens te zien bij de landelijke kranten. In **tabel 2** zijn de hogescholen die een score hebben boven de tien vermeldingen per 1000 studenten *geel* gekleurd. Op een paar uitzonderingen kan men duidelijk zien dat deze hogescholen instellingen zijn die voornamelijk kunstopleidingen aanbieden.

De grotere hogescholen waar volgens het rapport van de HBO-raad 2003 meer dan 15.000 studenten ingeschreven staan zijn met *turkoois* aangegeven. Ook in deze telling scoren deze hogescholen relatief slecht.

Brede marges

Enige terughoudendheid is wel op zijn plaats, want de betrouwbaarheidsintervallen zijn groot. Dat komt vooral door het gering aantal treffers, meer dan de helft van de hogescholen heeft absoluut minder dan vijf. Omdat de betrouwbaarheidsgrenzen zo breed zijn, overlappen deze elkaar. Hierdoor kan men niet concluderen dat de verschillen tussen hogescholen significant zijn.

Toch kunnen we wel concluderen dat de verschillen tussen hogescholen die met rood en geel aangegeven significant verschillen, omdat die betrouwbaarheidsintervallen elkaar niet overlappen.

Dit probleem kan worden opgelost door vergroting van de steekproef, of beter, door alles te tellen.

Figuur 2

De resultaten uit **tabel 2** zijn gevisualiseerd in **figuur 2**. Wederom zijn niet alle hogescholen uit de tabel opgenomen in **figuur 2**. Hogescholen die absoluut minder dan 5 treffers hebben, zijn niet weggelaten.

Vergelijking met universiteiten

In een eerder onderzoek hebben wij maatschappelijke citaties van Nederlandse universiteiten in landelijke dagbladen geteld. Uit een bestand van meer dan 12000 krantenartikelen waarin het woord 'universiteit' in voorkwam, is er een steekproef getrokken van 1226 artikelen. Uit de

resultaten van deze steekproef is het mogelijk geweest om vast te stellen hoe vaak universiteiten geciteerd werden in een jaar. De vergelijking tussen universiteiten gebeurde niet aan de hand van het aantal vermeldingen per 1000 studenten, maar door het aantal vermeldingen per miljoen euro budget waarover de universiteiten beschikten.

Door gebruikmaking van de resultaten van de onderzoeken over hogescholen en universiteiten, is het goed mogelijk de prestaties van deze twee te vergelijken. Universiteiten werden beoordeeld aan de hand van het aantal vermeldingen per miljoen budget dat zij hadden. Dit moet veranderd worden in het aantal vermeldingen per 1000 studenten. Dan pas is de vergelijking met hogescholen mogelijk.

Tabel 3

In tabel drie staan de vermeldingen voor de universiteiten en een aantal hogescholen. Deze resultaten zijn bij elkaar gezet om een vergelijking te kunnen maken tussen hogescholen en universiteiten. In kolom een staan de hogescholen (*turkoois*) en universiteiten. Alleen de hogescholen die in 2003 meer dan 15000 studenten hadden staan in het rijtje. Dit is gedaan omdat dit ongeveer ook het gemiddeld aantal studenten is wat ingeschreven staat bij de Nederlandse universiteiten. In kolom 2 zien we het aantal vermeldingen per 1000 studenten in landelijke dagbladen. Kolom 3 is het aantal vermeldingen per 1000 studenten in de regionale dagbladen vermeld. Aantal vermeldingen van universiteiten in regionale dagbladen is niet vermeld omdat hier geen onderzoek naar is gedaan.

Grote verschillen

Zoals we in **tabel 3** duidelijk kunnen zien, bestaan er hele grote verschillen tussen universiteiten en hogescholen. Universiteiten scoren vele malen hoger dan hogescholen.

Beperkingen van dit onderzoek

Deze telling heeft een aantal beperkingen. Allereerst hebben wij ons hier beperkt tot maatschappelijke 'citaties'. Maatschappelijke 'publicaties' zijn voorsnog buiten beeld gebleven. De telling van 'citaties' is ook bepaald niet volledig.

Meer kanalen dan de krant

De landelijke en regionale dagbladen dekken niet alle kennisoverdracht van hogescholen naar de samenleving. Kennis wordt ook overgedragen via allerlei tijdschriften en in optredens voor radio en televisie. Het een gaat meestal wel gepaard met het ander; wat op tv komt staat vaak ook in de krant. Daarom geeft deze telling van vermeldingen in kranten waarschijnlijk wel een goed beeld van de relatieve prestatie van hogescholen. Het is goed mogelijk om uit te zoeken of dat ook echt zo is.

Niet alle vermeldingen op 'hogeschool' te vinden

Deze telling dekt niet alle krantenberichten waarin gewag wordt gemaakt van maatschappelijk relevante kennis door hogescholen, maar uitsluitend die publicaties waarin het woord 'hogeschool' is gebruikt. Teksten waarin alleen de naam van een instituut van een hogeschool is genoemd zijn niet mee geteld en evenmin publicaties waarin alleen een docent bij naam wordt genoemd. Hierdoor is deze telling zeker onvolledig.

Het is goed mogelijk om de omvang van deze onderschatting te bepalen. Voorlopig geeft deze telling in ieder geval wel een goed beeld van de relatieve prestaties, want het is niet aannemelijk dat deze vertekening sterk verschilt tussen instellingen.

Onduidelijkheid over 'kennisoverdracht'

Verder bleek het niet altijd even gemakkelijk om vast te stellen of sprake is van 'overdracht van kennis naar de samenleving'. Met verdere aanscherping van de criteria kan dit probleem enigszins beperkt worden. Ook hier geldt weer dat dit waarschijnlijk niet van invloed is op de relatieve prestatie van hogescholen

Verdere mogelijkheden met deze methode

Toepassing op instituten en personen

Naast het zoeken van citaties van hogescholen in de krantenbank is het zeer goed mogelijk om instituten als academies en zelfs wetenschappelijke personen in de krantenbank op te zoeken en het aantal vermeldingen te noteren. Wederom moeten we waarschuwen dat hier dezelfde problemen als bij het zoeken naar hogescholen kunnen ontstaan wat betreft de grootte van de steekproeven. Daarom lijkt het ons verstandiger om ook bij een onderzoek naar de vermelding van academies, personen en andere instellingen in de krantenbank, eerder de gehele populatie te onderzoeken, dan een steekproef te nemen. Bij een goed uitgevoerd onderzoek in de krantenbank waarbij men voldoende aantal krantenartikelen analyseert, is dit een uiterst geschikte methode om hogescholen onderling te vergelijken.

Vergelijking door de tijd

Deze telling heeft betrekking op het jaar 2003. De uitkomsten winnen aan betekenis als ze ook door de tijd vergeleken kunnen worden. Ze geven dan een beeld van verbetering of verslechtering van de prestaties op dit vlak, zowel voor hogescholen apart als voor de sector als geheel.

Deze toepassing vereist dat dit onderzoek de komende jaren herhaald wordt. Eventueel kunnen ook de prestaties uit vorige jaren geteld worden.

Vergelijking met het buitenland

Er zijn vergelijkbare krantenbanken in andere westerse landen en in een deel daarvan bestaat ook een vergelijkbare hbo sector. Het is daarom goed mogelijk om vast te stellen of deze maatschappelijke taak van het hoger beroepsonderwijs elders beter wordt ingevuld.

Tijd en kosten

Voor het onderzoek in de landelijke en regionale dagbladen zijn er ruim 2500 krantenartikelen geanalyseerd. Uit deze artikelen zijn de relevante voor het onderzoek geselecteerd. Na de selectie heeft er een analyse van de gegevens plaatsgevonden. Vervolgens is dit rapport samengesteld.

Voor het uitvoeren van dit onderzoek, analyse en schrijven van het rapport hebben wij ruim 110 uur besteed, waarvan 100 uur door een student assistent. Het grootste deel van deze tijd werd ingenomen door het analyseren van de 2500 krantenartikelen. De totale kosten bedroegen ongeveer 3000 Euro.

Herhaling van dit onderzoek voor het jaar 2004 kan voor iets minder, namelijk 2500 Euro. Als daarbij de vermeldingen in regionale kranten compleet geteld moeten worden wordt het duurder en komen de kosten op 7500 Euro.

Noten

HBO raad (2004)
Het HBO ontcijfert
Den Haag

Veenhoven, R., De Koster, W. en Van Meeteren, M. (2003)
Meting maatschappelijke impact van onderzoek. Vermelding van sociologen in de krant en overheidspublicaties.
Facta, oktober 2003, blz 12-15

Veenhoven, R. & Topcu, F.(2004)
Maatschappelijke citaties van universiteiten. Vermeldingen in overheidspublicaties en kranten
Presentatie discussiebijeenkomst 'Maatschappelijk publiceren voor de kennissamenleving' Stichting Weten en Science Alliance, Amsterdam, 24-6-2004

Tabel 1**Maatschappelijke citaties van hogescholen in landelijke dagbladen in 2003**

Hogeschool	Absoluut	% van totaal	Per 1000 Studenten
Vrije Hogeschool Driebergen	1	0,7	15,15
Design Academy	6	4,7	8,33
Rietveld Academie	6	4,7	7,06
Evangelisch Hogeschool Amersfoort	1	0,7	5,88
Utrechts Hs voor de Kunsten	11	8,5	3,48
Agrarisch Hogeschool Dronten	4	3,1	3,25
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten	4	3,1	1,56
Technische Hogeschool Rijswijk	2	1,6	1,25
Hogeschool Domstad	1	0,7	0,93
Hogeschool Zeeland	4	3,1	0,91
Hogeschool Larenstein	2	1,6	0,78
Hogeschool Rotterdam	16	12,4	0,77
Hogeschool Amsterdam	16	12,4	0,73
Internationale Hogeschool Breda	4	3,1	0,7
Haagse Hogeschool	11	8,5	0,64
Saxion Hogeschool	8	6,2	0,47
Hogeschool Artez	1	0,7	0,37
Chriselijke Hogeschool Ede	1	0,7	0,34
Hanzehogeschool Groningen	6	4,7	0,32
Hogeschool Leiden	1	0,7	0,21
Noordelijke Hogeschool Leeuwarden	2	1,6	0,21
HES Amsterdam	1	0,7	0,19
Christelijke Hoge Hotelschool Leeuwarden (CHN)	1	0,7	0,18
Avans Hogeschool	3	2,3	0,16
Hogeschool Arnhem en Nijmegen	3	2,3	0,15
Christelijke Hogeschool Windesheim	2	1,6	0,14
Hogeschool Utrecht	3	2,3	0,1
Fontys Hogeschool	3	2,3	0,084
Hogeschool Zuyd	1	0,7	0,078
Hogeschool Inholland	3	2,3	0,077
Van Hall Instituut	0	0	0
Iselinge Educatieve Faculteit	0	0	0
IPABO	0	0	0
Katholieke Pabo Zwolle	0	0	0
STOAS	0	0	0
Has Den Bosch	Geen treffer		
Totaal	128		

Tabel 2

**Vermeldingen van hogescholen in regionale dagbladen in 2003
waarbij sprake is van kennisoverdracht**

Hogeschool	Absoluut aantal	per 1000 studenten	95% betrouwbaar- heidsinterval
Design Academy	28	38,9	25,8 - 56,2
Christelijke Agrarische Hogeschool Dronten	8	32,6	14,1 - 64,2
Rietveld Academie	15	17,7	9,9 - 29,1
Hogeschool Larenstein	9	17,6	8,1 - 33,4
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht	11	17,4	8,7 - 31,2
Artez Hogeschool voor de Kunsten Amsterdam Hogeschool voor de Kunsten	10	15,7	6,5 - 29,5
Hogeschool Zeeland	7	8	3,2 - 16,5
Agrarische Hogeschool Den Bosch	2	6,8	0,8 - 24,7
Saxion Hogeschool	26	6,3	3,8 - 9,5
NHTV Breda	6	5,3	1,9 - 11,5
Hogeschool Domstad	1	4,7	0,1 - 26,0
Hogeschool TIO (toerisme)	1	4,2	0,1 - 23,2
Haagse Hogeschool	11	3,2	1,6 - 5,8
Technische Hogeschool Rijswijk	1	3,1	0,1 - 17,4
Iselinge Educatieve Faculteit	2	3	0,4 - 10,9
Van Hall Instituut	5	2,6	0,9 - 6,1
Christelijke Hogeschool Windesheim	6	2,1	0,8 - 4,6
Christelijke Hogeschool Ede	1	1,7	0,0 - 9,5
Hogeschool Rotterdam	7	1,7	0,7 - 3,5
Hogere Hotelschool Den Haag 1	2	1,3	0,2 - 4,9
Hogeschool Leiden	1	1,1	0,0 - 6,1
Fontys Hogeschool	22	1,1	0,4 - 2,1
Noordelijke Hogeschool Leeuwarden	2	1,1	0,1 - 3,9
HES Amsterdam	5	1	0,3 - 2,3
Christelijke Hogeschool Nederland	1	0,9	0,0 - 4,9
Hogeschool van Amsterdam	2	0,5	0,1 - 1,7
Inholland Hogeschool	4	0,5	0,1 - 1,3
Avans Hogeschool (Hogeschool Brabant)	2	0,5	0,1 - 2,0
Hogeschool Zuyd	1	0,4	0,0 - 2,2
Hogeschool Utrecht	2	0,3	0,0 - 1,2
Evangelisch Hogeschool Amersfoort	1	0,3	0,0 - 1,6
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	1	0,3	0,0 - 1,5
Amsterdamse Hotelschool	1	0,3	0,0 - 1,6
Hanzehogeschool Groningen	3	0,2	0,0 - 0,5
STOAS ²	0	0	#NUM!
IPABO ²	0	0	#NUM!
Katholieke Pabo Zwolle ²	0	0	#NUM!

¹ Zoeken op de term 'hotelschool' leverde niet veel op. Een groot aantal vermeldingen ervan betroffen hotelscholen op MBO-niveau.

² Deze hogescholen hebben de scores nul, omdat de krantenbank geen vermelding geeft van deze instellingen.

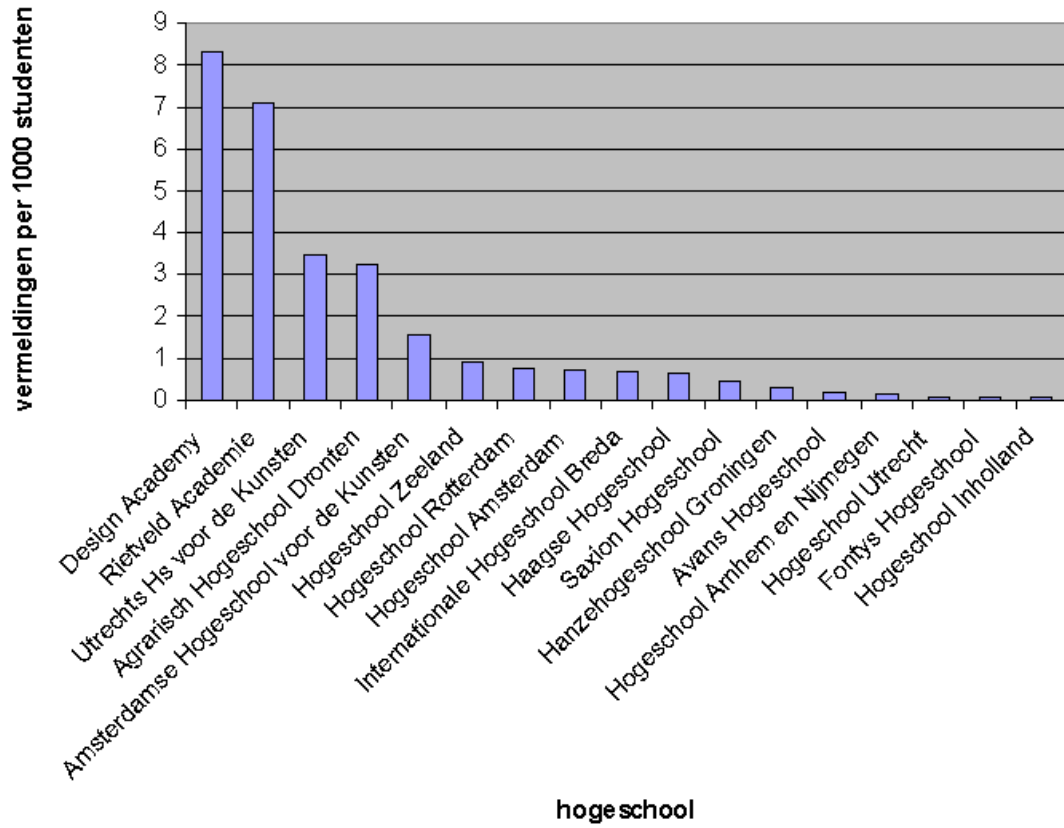
Tabel 3

**Maatschappelijke citaties hogescholen en universiteiten
per 1000 studenten**

	landelijke dagbladen	regionale dagbladen
UNIVERSITEITEN		
Amsterdam UvA	39,54	
Amsterdam VU	27,49	
TU Delft	2,96	
TU Eindhoven	11,43	
Rijksuniversiteit Groningen	8,94	
Open Universiteit Heerlen	4,76	
Universiteit van Leiden	19,26	
Universiteit van Maastricht	21,52	
Radboud Universiteit	18,35	
Erasmus Universiteit	33	
Universiteit van Tilburg	35,45	
Universiteit Twente	17	
Universiteit van Utrecht	19,58	
Wageningen Universiteit	35,42	
HOGESCHOLEN		
Saxion Hogeschool	0,47	6,3
Haagse Hogeschool	0,64	3,2
Hogeschool Rotterdam	0,77	1,7
Fontys Hogeschool	0,084	1,1
Hogeschool van Amsterdam	0,73	0,5
Inholland Hogeschool	0,077	0,5
Hogeschool Utrecht	0,1	0,3
Hogeschool van Arnhem & Nijmegen	0,15	0,3
Hanzehogeschool Groningen	0,32	0,2

Figuur 1

**Aantal vermeldingen per 1000 studenten van hogescholen in
landelijke dagbladen**

FIGUUR 2

Aantal vermeldingen per 1000 studenten van hogescholen in regionale dagbladen

